

חינוך לחיים

פרשת כי תצא

'כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלוקיך בידך ושבית שבוי'

ישנם תלמידים שבתחילת שנה מתקשים לצאת מהקונספציה שבהם היו חיים וקשה להם להתנתק מדרך החיים שהורגלו אליה ובטוחים שאין להם סיכוי להשתנות

על כך אומר הנביא ישעיה 'יעזוב רשע דרכו' ורבים השואלים וכי יש לרשע איזו 'דרך' והסביר המשגיח ר' גד'ל אייזנר זצ"ל שהכוונה היא כנגד אותה המחשבה שמכניס היצר הרע לליבו של אדם שכבר אין ביכולתו לסור מאותו 'דרך חיים' שנהג בה עד עתה, והוא כבר אבוד ועל כך נאמר יעזוב רשע דרכו כי בידך לסור ל'דרך החיים' ולשנות את כל ארחות חייך. ונתן על כל משל לרועה נאמן שנקלע ליער ולפתע רואה הוא והנה זאב בא לטרוף את הכבשים, במסירות נפש החל לרדוף אחריו ולא השיגו הרועה, עד שהצליח הרועה לתפוס היטב בזנב הזאב אך הזאב המשיך במנוסתו, וכך יצא שהזאב בורח והרועה מחזיק היטב היטב בזנב ונגרר אחר הזאב עד כדי סכנת נפשות, וכך נכנסו לתוכי היצר, והנה אך ראו בני העיר את המחזה ומילאו שחוק פיהם ולשונם רינה... והוא צועק הצילו אותי... עד שחכם אחד עונה לו 'עזוב נא את הזנב' ותינצל נפשך.

וכך אנו אומרים לכל תלמיד באשר הוא 'עזוב נא' חדל לך, מדוע עשית מהנהגתך 'דרך' ושיטה עד שאינך יכול לסור ממנה אל דרך הטוב, מי הכניס לך בדמיוןך שהנך חייב להתנהג כך וכך, אין זה אלא הרגל רע, עזוב אותו וירווח לך

וכל זה מרומז אומר המהר"א מבעלזא בפרשתינו 'כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלוקיך בידך ושבית שבוי' – שכיוצא למלחמה עם יצרו יעזרוהו ה' שישבה מהיצר את ההרגשה שנותן לו היצר לחשוב שהוא שבוי בידי היצר הרע ולעולם לא יצא מתחת ידו, וזהו 'ושבית שבוי' – ושבית מהיצר את כוחו וטענתו אשר אתה בשבוי.

כמו שמסופר שיש חיה שנקראת 'ביבער' שהתכונה שלה שלהיכך שתלך הרי בחזרתה תשוב באותו דרך בדיוק ממש, וממילא כשרוצים לצודה מתבוננים בדרך הליכתה ומכינים לה 'מלכודת' באותו מקום וכשהיא תחזור תלך ישר לתוכי המלכודת, ובאמת שהיא חוזרת והיא רואה את אשר לפניה, שהיא עומדת להילכד תתחיל לבכות, אבל עדיין אינה מעלה בדעתה לשנות דרכה וכך היא בוכה ונכנסת תוך כדי בכיה למלכודת. וכמו שראינו על הפס' 'לא תקים לך מצבה אשר שנה ה' אלוקיך' והכוונה על האדם שעושה את עצמו כ'מצבה' שאי אפשר להזיזה ממקומה, ומרוב היאוש נראה לו שהוא אבוד ומאבד תקווה 'ומה שהיה הוא שיהיה' וכבר אי אפשר להשתנות לטובה הנהגה כזו שנה ה' אלוקיך

ולכך ממש דומה אותו תלמיד ש'בדמיונו' חייב הוא ללכת בדרך פלונית כי כך הוא הורגל ואפילו שהוא רואה את גודל השבר ו'בוכה' ומבין שטועה, עם כל זה אינו נמנע וממשיך להיכנס לתוכי הבור והכישלון- צא משגינותך, ותחליט בדעתך אני משתנה!! אני מתחיל דרך חדשה! אני לא מחוייב ללכת בדרך הישנה!!

וכפי שידוע שלשמירת פיל שלא יברח די בחבל דק וחלוש אפילו שבוודאי בכוחו של הפיל לעקור את החבל כלאחר יד מכל מקום שה 'שמירה מעולה' וההסבר הוא מכיוון שכשהיה הפיל קטן בן יומו היה מספיק בקשירת חבל דק וכשניסה אז להשתחרר לא עלתה בידו לכן קבע בנפשו שלעולם אין בידו לקרוע את קשרי החבל וכבר איננו מנסה אפילו פעם אחת לחשוב אולי עכשיו משגדלתי ואני נושא משאות אדירים כבר יכול אני לשחרר עצמי מחבל דק וקלוש זה. עלינו לדעת 'מותר האדם מן הבהמה' ולהבין שאף אם כבר ניסה להתגבר על יצרו באיזה עניין ולא עלתה בידו וכי משום הכי גם עתה לא יצליח? הרי יתכן שהיום נתחזקו כוחותיו ויכול לנצח.

שמעתי פעם שדימו זאת ל-2 אחים המשחקים שאחד משמש כעגלון ואחד כסוס ו'בעל העגלה' מושך בסוס. והנה התחיל לרדת גשם זלעפות, אז בעל העגלה עזב את החושים ומיהר אל הבית. האמא של הבנים ראתה שרק בן אחד נכנס הבית והשני לא דאגה לשלום האח מדוע בושש מלבוא, מיהרה החוצה ומצאתו עומד כשהוא כפוף תחת כיפת השמים וכולו רטוב עד לשד עצמותיו, ותשאלהו מדוע תעמוד בחוץ והרי הגשם יורד עליך ללא הפסק, השיב הנער כיצד אכנס הביתה והרי אנוכי 'סוס'...

על כך צועק דוד המלך בתהילים 'אל תהיו כסוס כפרד אין הבין!!!'

מי גילה לך 'רז' זה שאתה סוס, ומי מכריח אותך להמשיך להיות 'סוס' עזוב את ההרגלים הנלוזים, פקח עיניך וראה כי עלייך אמר הבורא 'נעשה אדם' ובכוך להעפיל למדרגות ומעלות טובות לאין ערוך.

בהצלחה!!!

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com